

Dergimiz yazarı Ayşegül Sönmez'in 'komiserliğinde' gerçekleştirilen "15 Sanatçı En Sevdiği Plakları Sunar" adlı sergi kapsamında resim dünyasının usta isimlerinin favori plakları sergileniyor.

İçinden ressam geçen plaklar

Ayşegül Sönmez komiser kalpağıyla (üstte).

ÖZDEMİR Altan, Mustafa Ata, Tomur Atagök, Ferruh Başağa, Bedri Baykam, Adnan Çoker, Burhan Doğançay, Devrim Erbil, Mehmet Gülerüz, Nur Koçak, Hüsamettin Koçan, Balkan Naci İslimyeli, Yusuf Taktak, Zeki Ormancı ve Ömer Uluç'un seçtiği plakları, 1 Şubat 2005'e kadar Mine Sanat Galerisi'nde görüp dinleyebileceksiniz. Serginin 'komiserliğini' üstlenen Ayşegül Sönmez ile bu ilginç proje üzerine söyleştik.

Böyle bir sergiye Türkiye'de ilk kez şahit oluyoruz. Projenin çıkış noktası neydi?

Bu sergi aslında bir ihtiyaç ve özlemden doğdu. Ve 'ulu önder' Joseph Kosuth'un izinde gerçekleşti. Kosuth da 1971 yılında Lannis Gallery'de 15 arkadaşına en sevdiği kitapları sergilemiş. Tabii o sergidekinden biraz daha farklı bir durum var bu sergide. 4 bin plaklık zengin bir arşivi bulunan, Kadıköy'ün ünlü plakçısı Melodi Müzikevi'nin 2002'de kapanmasıyla oluşan boşluğu farklı bir şekilde doldurmak istedim.

Bu sergi söz konusu boşluğu nasıl dolduracak?

Benim içimden geçen senaryo şu... Melodi Müzikevi'nin sahibi Nur Güleler, sergiye olan fazla ilgiye şaşırarak. Dükkanını kapattığına, plak satmadığına hayıflanacak ve eşinin sahibi olduğu Mine Sanat Galerisi'nin Caddebostan'daki yerine yakın bir yerde, dükkan açacak. O dükkanın vitrininde şu yazacak: Sadece plak alınır ve satılır... Aksi takdirde tıpkı büyük müze depolarından büyük sergiler için çıkarılan, sonra depoya ge-

ri giren resimler gibi bu plaklar da, sergi sonunda kaldırıldıkları yere geri gidecek.

Projenin iki parçası: Melodi Müzik Evi ve Mine Sanat Galerisi... Proje öncesinde de sizin için farklı anlamları olmalı...

Mine Sanat Galerisi, soyut denilen resmi, ansiklopedi veya sanat kitapları hariç canlı olarak ilk kez gördüğüm galeriyse, içinden geçerek galeriye ulaştığım Melodi Müzikevi de Miles Davis'i ilk kez duyduğum müzik marketti.

Ressamların seçimine nasıl karar verdiniz?

Mine Sanat Galerisi'nin 20 yıl boyunca birlikte çalıştığı ressamı teker teker aramaya başladım. Ve Adnan Çoker'den Özdemir Altan'a, Ferruh Başağa'dan Bedri Baykam'a, Ömer Uluç'tan Burhan Doğançay'a ve Devrim Erbil'e, Mehmet Gülerüz'e, en sevdiği plakları galeriye bir sergi için getirip getiremeyeceklerini sordum. Doğrusu büyük bir heyecanla karşılandım. Nur Güleler'in 4 bin plaklık arşivine başvurma ihtiyacının olmadığını söyleyenlerin başında Yusuf Taktak, Mehmet Gülerüz ve Bedri Baykam geldi. Hepsisi de plaklarını hâlâ saklıyorlardı. Onlar kendi plaklarıyla sergiye katılıyorlar. Özdemir Altan ve Adnan Çoker de öyle... Aşağı yukarı 100'e yakın plak sergi mekanında olacak.

Kendinizi serginin komiseri olarak tanımlıyorsunuz. Neden küratör yerine komiser terimini kullanmayı tercih ediyorsunuz?

SUPER BAD

Arşivdeki plaklar 1967'den '80'lere kadar uzanıyor. Hangi sanatçının hangi plağı seçtiği sürpriz!

'Sergi komiseri' terimini kullanıyorum çünkü bu da tıpkı plaklar gibi mazide kalmış bir terim. Genç kuşaktan kendisine komiserim diyen ilk kişi ben değilim. Halil Altındere de küratörlüğünü yaptığı "Kötü" sergisinde kendisine "Sergi komiseriyim," demişti. Kendisi bir öncüdür ne de olsa.

Sanat komiserliğiyle küratörlük arasında bir fark?

Sanat komiserliği ve küratörlük farklı zamanlara ait, farklı çağrışımları olan iki farklı terim. Aslında sanat komiseri terimi Türk Resmî'nin modernizm ve uluslararasılaşma hikayesinde çok özel bir yere sahip. Örneğin D grubu kurucularından Sabri Berkel bazı uluslararası sergilerde sanat komiserliği yapmış. Sanat komiserliği adına benim bu sergide yaptığım sergiyi örgütlemek, serginin konseptini belirlemek... Ancak geçmişte sanat komiserliği bir serginin kurumsal temsilciliği anlamına geliyordu. Sergi komiserliği, devletin kültüre özellikle resme direkt katkısı olduğu, devlet sergilerinin gerçekleştiği, ulusal anlamda uluslararası sergilere katıldığı, son derece kurumsal zamanlardan bize kalmış hatıra bir terim. Küratörlük ise seri komiserine göre esasında daha bağımsız, kavram yaratan, bunun yapıt dilinde ortaya çıkmasını sağlayan, bütünleyen parçalayan ruh mühendisi, sanat tasarımcısı, gerektiğinde edebiyatçı, iyi halkla ilişkilerci bir kurum. İçinde yaşadığımız zamanlarda, otoritesini ve inandırıcılığını, dürüstlüğünü geçmişe göre çoktan kaybetmiş, sorgulana sorgulana yıpratılmış bir yapı. Mesela Szeemann, Rene Block, 20. yy.'ın son büyük küratörleri... Şimdi artık daha çoğulcu, tek adam olmayan, board'lu yapılar var. 10 küratörlü son 50. Venedik Bienali'ni hatırlayalım. Bir sonraki Documenta sergisinin küratörsüz, sanatçılar tarafından yapılması da geçtiğimiz yılın en çok tartışılan konusuydu. O yüzden kavramların, bu lafı sevmiyorum ama, içi boşaltılmış durumda... O halde sergi komiseri deyip küratörlük yapabilirsiniz ya da kendinize küratör deyip gayet kurumsal komiser gibi takılabilirsiniz. Bütün bunlar birer öneridir. Zaten Türkiye'de ve dünyada da bu tip kavramlar sürekli değişen zeminler üzerinde sürekli yeni anlamlar kazanıyor, eski anlamlarını kaybediyor.

Yerini CD'nin aldığı, tedavülden kalkmış bir nesneyi dolaşıma sanat nesnesi olarak yeniden sokuyoruz.

Bu durumda bir kullanım nesnesi, sanat nesnesi konumuna gelmiş olmuyor mu?

Hayır, tam olarak değil. Çünkü plaklar, bugün kullanım nesnesi değiller. Sadece meraklısının bulup toplayacağı, kullanıcısına göre nadide, nadir kullanılan nesnelere. Burada ben sergi komiseri olarak 15 sanatçının plaklarını sunmalarını örgütlerken, aslında kullanım değeri olan nesneyle sanat değeri olan nesnenin - Duchamp'tan beri her avangardistin yapmaya kalktığı gibi - birbirine karışmasını sağlıyorum. Artık kullanılmayan nesne olan plak, sanat nesnesi konumundayken her zamankinden daha özgürleştirici, öznel ve kültür oluşturan bir hareket alanı bulabiliyor. ■ A.O.

13 Ocak - 1 Şubat 2005

Mine Sanat Galerisi (0216) 345 64 40

Messadié'den, aşkla örülü, gözüpek bir üçleme

Bir zamanların küçük köylü kızı Jeanne artık zengin ve olgun bir kadındır. Yaşadığı olağanüstü dönemin üstesinden gelebilecek kadar akıllı ve yeteneklidir. Bu dönemde modern zamanları etkileyecek önemli olaylar yaşanır ve Jeanne tüm bu önemli olayların içinde yer alır. Jeanne'in yaşamı şiddet yüklü, şan şeref dolu pek çok olayla doludur. Tanıdığı erkeklerin içindeyse ruhunu ve yüreğini ısıtan tek bir kişi vardır; yirmi yaşını bile doldurmamış olan, özel müneccimlik yeteneklerinin herkesten farklı kıldığı Franz-Eckart. Kimsenin olabileceğine ihtimal vermediği olayları sadece bir müneccim önceden görür. Ona göre zaman bir yanılsamadan başka bir şey değildir. Yitirdiklerimiz aslında yok olmazlar. Aşk ise aşktan daha fazla bir şeydir.

YILDIZLARIN JEANNE'İ ÜÇLEMESİ 3. CİLT KİTAPÇILARDA

www.ithaki.com.tr